

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 7Csp/63/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5119205302
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Dúbravková
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2019:5119205302.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina, v konaní pred samosudkyňou JUDr. Gabrielou Dúbravkovou v spore žalobkyne: X.. O. L., R.. X.X.XXXX, D. C.É. XXX, zastúpenej STEHURA & partners, v.o.s. so sídlom Fraňa Kráľa 2080, Čadca, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO 35792752, zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o. so sídlom Kubániho 16, Bratislava, o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy, takto

rozhodol:

Súd u r č u j e , že dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 31.8.2015 uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná.

Súd p r i z n á v a žalobkyni nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 13.5.2019 domáhala súdneho výroku, ktorým by súd určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 31.8.2015 uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná.
2. Žalobkyňa žalobu odôvodňovala tým, že dňa 19.8.2015 uzatvorila so žalovaným zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 31.8.2015 na sumu 1.500,- eur. So žalovaným musela uzatvoriť aj dohodu o zrážkach zo mzdy, ktorá má zabezpečovať poskytnutý úver. Napriek tomu, že táto dohoda o zrážkach zo mzdy je na samostatnej listine, jej podmienky neboli individuálne dohodnuté, boli vopred pripravené žalovaným na príslušnom formulári a túto dohodu nemohla odmietnuť. Žalovaný doručil jej zamestnávateľovi žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy na základe uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Na základe predmetnej výzvy jej zamestnávateľ začal vykonávať zrážky zo mzdy. Okresný súd Žilina uznesením č.k. 7Csp/47/2019-30 zo dňa 24.4.2019 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým žalovanému a zamestnávateľovi žalobkyne uložil povinnosť zdržať sa uplatňovania práv z dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 31.8.2015 uzatvorenej medzi ňou a žalovaným. Súčasne jej uložil povinnosť v lehote 30 dní podať na súde žalobu o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 31.8.2015. Ďalej žalobkyňa poukazovala na to, že podľa ustálenej judikatúry systém ochrany spotrebiteľov zavedených smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých zmluvných podmienkach vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. Spotrebiteľ je už v čase vzniku právneho vzťahu nútený uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy, pričom výkon zrážok zo mzdy je pritom súkromným procesom, ktorý nepodlieha nijakej autorizácii a verifikácii primeranosti a spotrebiteľ môže byť vystavený neprimeranému konaniu zo strany dodávateľa. Z uvedeného dôvodu ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ust. § 53 OZ. V danom prípade uvedená zmluvná podmienka spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa a je teda v rozpore s ust. § 53

ods. 1 OZ. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy nie je založený na objektívnom vyhodnotení výšky dlhu, ale na subjektívnej predstave veriteľa o výške pohľadávky a jej príslušenstve. Uvedený zabezpečovací inštitút (dohoda o zrážkach zo mzdy) umožňuje žalovanému ako dodávateľovi siahnuť na jeho majetkové práva ako spotrebiteľa aj za predpokladu, že si uvedené nároky uplatňuje z neprijateľných klauzúl, resp. neplatných právnych úkonov, čo spôsobuje hrubú nerovnováhu v jeho neprospech, pričom je povinný sa takémuto konaniu žalovaného podriaďiť bez predchádzajúcej súdnej kontroly, príp. neprijateľných klauzúl uplatneného nároku žalovaného a z uvedeného dôvodu dohodu o zrážkach zo mzdy je potrebné vyhodnotiť za neprijateľnú a tým aj za neplatnú zmluvnú podmienku v zmysle ust. § 53 ods. 1 a 5 OZ. Zrážky z jej mzdy sa vykonávajú na plnenie, na ktoré nemá žalovaný nárok, nakoľko predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti stanovené v § 9 ods. 2 zák.č. 129/2010 Z.z. a preto je v zmysle § 11 ods. 1 predmetného zákona považovaná za bezúročnú a bez poplatkov. Ďalej poukázal na ust. § 3 ods. 3 a ods. 5 zák.č. 250/2007 Z.z., z ktorých vyplýva, že zo samotného zákonného ustanovenia vyplýva priamo jej právny záujem ako spotrebiteľa na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

3. Žalovaný sa k podanej žalobe vyjadril písomne podaním doručeným súdu dňa 22.7.2019, v ktorom namietal, že podaná žaloba je neprípustná podľa CSP. Žalobca sa podanou žalobou domáha určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy - právneho úkonu. Právne úkony sú v zmysle právnej teórie, ako aj rozhodovacej praxe súdov, právnymi skutočnosťami. Určovacia žaloba je v zmysle ustanovení CSP ohľadne právnej skutočnosti prípustná len vtedy, ak to ustanovuje osobitný predpis (t. j. osobitný zákon musí určiť, že takéto konanie je dovolené, napríklad konanie o neplatnosť výpovede z pracovného pomeru, konanie o neplatnosť dobrovoľnej dražby, kde príslušné predpisy výslovne takýto typ určovacej žaloby predpokladajú). Poukázal na § 137 písm. c) a písm. d) CSP. Aj z dôvodovej správny týkajúcej sa typov žalôb vyplýva cit. „Úplne nová koncepcia je zakotvená v písm. c) a d), kde sa rozlišuje klasická určovacia žaloba a žaloba o určení inej právnej skutočnosti podľa písmena d). Záujmom zákonodarcu bolo vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti/platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a míňajú sa účelu žaloby určovacej.“ Podaná žaloba je neprípustná podľa § 137 písm. c) CSP (žalobca sa nedomáha určenia práva) a je neprípustná aj podľa písmena d) uvedeného ustanovenia (žiadny osobitný zákon takýto typ žaloby neupravuje). Žalovaný ďalej poprel tvrdenie žalobcu o tom, že žalobca mal byť nútený uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy. Dohoda o zrážkach zo mzdy nebola súčasťou spotrebiteľskej zmluvy, ale predstavuje individuálne dojednaný právny úkon. Citoval čl. I - III dohody o zrážkach zo mzdy s tým, že z nej vyplýva poučenie o dobrovoľnosti uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, akou formou môže žalobca odmietnuť uzavretie a čo je dôsledkom uzavretia dohody. Uvedené sa nachádza hneď v úvodných ustanoveniach, zároveň mu predchádza text „Text dohody si pred jej podpísaním pozorne prečítajte.“ Rovnako aj poučenie o dôsledkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy je v texte zvýraznené práve pre to, aby priemerne opatrná osoba konajúca s rozumne očakávateľnou mierou obozretnosti si pri prvom pozretí textu dohody o zrážkach zo mzdy všimla uvedené skutočnosti. Hoci zákon vyžaduje uviesť dohodu o zrážkach zo mzdy len na samostatnom liste, s uvedením poučenia a s tým, že jej uzavretie nie je povinnosťou, žalovaný sa aj uvedením v texte snažil graficky zvýrazniť upozornenie nielen na dôležitosť prečítania textu, ale aj na obsah poučenia o dôsledkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy. Zároveň hneď v prvom a druhom bode dohody o zrážkach zo mzdy sa opakuje informácia o tom, že uzavretie dohody o zrážkach zo mzdy nie je povinné a ako môže dlžník „odmietnuť“ jej uzavretie. S prihliadnutím na tvrdenia uvádzaného žalobcom nie je pritom možné zistiť, že by žalobca poprel možnosť prečítania si dohody o zrážkach zo mzdy či samotné prečítanie, možnosť odmietnuť uzavretie dohody o zrážkach zo mzdy či akékoľvek námietky nasledujúce po jej uzavretí. Žalobca v podanej žalobe nespochybnil vyššie uvedené skutočnosti týkajúce sa obsahu dohody o zrážkach zo mzdy. K odkazu na záver Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách zo dňa 21.1.2011 žalovaný uviedol, že je neaktuálny, pretože ide o názor nevzťahujúci sa k úprave platnej od 1.5.2014 a uvedený názor zákonodarca neakceptoval. Taktiež žalovaný poprel tvrdenia žalobcu o neprijateľnom charaktere dohody o zrážkach zo mzdy, ktoré neobstojí, nakoľko dohoda o zrážkach zo mzdy je zákonný spôsob zabezpečenia pohľadávky (§ 551 OZ), pre ktorého uzatvorenie sa žiadne súdne rozhodnutie o pohľadávke nevyžaduje ani nepredpokladá. Žiadny právny predpis účinný v čase uzatvorenia zmluvy a ani v súčasnosti neuvádza, že k uzatvoreniu dohody o zrážkach zo mzdy je potrebná akákoľvek verifikácia či rozhodnutie zo strany súdu. Neprijateľnou podmienkou je v zmysle platnej právnej úpravy ustanovenie, ktoré sa odchyľuje od zákona v neprospech spotrebiteľa a súčasne v neprospech spotrebiteľa aj vytvára značnú nerovnováhu v postavení strán. Neprijateľnou podmienkou z povahy veci teda nie je taká dohoda, ktorá kopíruje/preberá obsah zákonnej

úpravy. Toto vyplýva výslovne aj zo smernice Rady 93/13/EHS, podľa ktorej sa ustanovenia smernice (upravujúcej neprijateľné podmienky) nepoužijú na podmienky, ktoré odrážajú zákonné ustanovenia členského štátu. Výslovne to vyplýva z článku 1 ods. 2 smernice - zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia a ustanovenia alebo zásady medzinárodných dohovorov, ktorých sú členské štáty alebo spoločenstvo zmluvnou stranou, najmä v oblasti dopravy, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice. Fakt, že dohoda o zrážkach zo mzdy nie je neprijateľnou podmienkou vylučuje aj to, že ide o spôsob zabezpečenia upravený právnou úpravou (§ 551 OZ, § 9 ods. 13 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch). Dňa 23.12.2015 nadobudol účinnosť zákon č. 438/2015 Z.z., ktorý sa mení a dopĺňa aj zákon o spotrebiteľských úveroch. Podľa jeho znenia (§ 9 ods. 13) bolo určené, že záväzky z úverovej spotrebiteľskej zmluvy je možné zabezpečiť len dohodou o zrážkach zo mzdy, ručením a záložným právom. Ak Národná rada SR ako jediný zákonodarný orgán vo forme zákona určila, že dohoda o zrážkach zo mzdy je stále a naďalej prípustný spôsob zabezpečenia záväzkov zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, potom každý je týmto rozhodnutím zákonodarcu vo forme zákona viazaný. Vzhľadom na uvedené žalovaný navrhol, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

4. Vo vyjadrení žalobkyne k vyjadreniu žalovaného žalobkyňa zotrvala na neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. I keď je na samostatnej listine, jej podmienky neboli individuálne dohodnuté, boli vopred pripravené žalovaným na príslušnom formulári, pričom na jej existenciu žalobkyňa nikto žiadnym spôsobom neupozornil a nemala možnosť ju odmietnuť. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je

stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu. Súdu nič nebráni judikovať klauzulu ako neplatnú (§ 53 ods. 4 OZ), hoci má základ v znení zákona. Aj iné právne úkony ako dohoda o zrážkach zo mzdy majú základ v zákone a môžu byť za určitých okolností vyhlásené za neplatné (kúpna zmluva, rozhodcovská doložka a iné). Pre záver súdu je relevantné, že sporná klauzula vzhľadom na jej osobitný význam bola uvedená z hľadiska podcenenia jej významu zo strany priemerného spotrebiteľa zneužívajúco, nedostatočne transparentne a bez predchádzajúcej súdnej kontroly umožňuje siahnuť spotrebiteľovi na majetok a vymôcť aj plnenia, na základe prípadných neprijateľných podmienok zmluvy. V danom prípade poukázala aj na záver Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných praktikách predávajúcich zo dňa 21. 1. 2011 pod č. XXXX/XXXX-XXX.XX, XXX,XXX a viaceré rozhodnutia Súdneho dvora EÚ a vnútroštátnych súdov. K námietke neprípustnosti danej žaloby z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy žalobkyňa uviedla, že zo znenia § 137 ods. d/ CSP vyplýva, že žalobou sa možno domáhať určenia právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného prepisu, pričom toto ustanovenie CSP žiadnym spôsobom nešpecifikuje, o ktorý osobitný predpis má byť, preto ním môže byť akýkoľvek predpis. Týmto osobitným predpisom je preto aj zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Zo samotného zákonného ustanovenia (§ 3 ods. 3 a 5 zákona o ochrane spotrebiteľa) vyplýva možnosť domáhať sa určenia neplatnosti predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy ako neprijateľnej zmluvnej podmienky. Predmetná žaloba je prípustná aj v zmysle § 137 písm. c/ CSP, nakoľko pri skúmaní podmienok uvedených v § 137 písm. c/ CSP, umožňujúcich riešenie práva súdnym rozhodnutím, treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy spotrebiteľa (ktorého špecifické postavenie ako slabšej strany v spore osvedčuje predovšetkým úprava v komunitárnom práve, domáca právna úprava, v nie poslednom rade i početná judikatúra súdov EÚ) je daný, nakoľko bez určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy je jeho právne postavenie ako dlžníka neisté a súčasne je ohrozené jeho právo na disponovanie s jeho mzdou. Naliehavý právny záujem je daný, nakoľko len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobkyňa nachádza, pretože len deklaroványm vyslovením neplatnosti predmetnej dohody môže následne argumentovať vo vzťahu ku svojmu zamestnávateľovi, aby ďalej neprevádzal zrážky z mojej mzdy. Navyše, určovanie neplatnosti predmetnej dohody sa odvíja od posúdenia neprijateľnosti tejto dohody ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, na ktorom určení vyplýva naliehavý právny záujem priamo zo zákona. Práve žalobkyňa a jej majetková sféra je v ohrození neprimeranej výšky zrážok zo mzdy, ktorých konečnú výšku určuje žalovaný svojím jednostranným rozhodnutím. V konaní pred súdom by mohla byť pohľadávka vyčíslená v zákonnej výške, čo sa žalovaný snaží touto dohodou obísť, a preto je namieste práve táto určovacia žaloba. V opačnom prípade žalovaný výšku svojho nároku, ktorú si takto môže sám určovať, nebude mať potrebu nijako revidovať. Žalobkyňa v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vyplývajúce z § 3 ods. 3 zákona o

ochrane spotrebiteľa, z čoho taktiež právo na požadovanom určení vyplýva. Tento výklad je v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ktorej charakteristickou črtou je ochrana spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany.

5. K vyjadreniu žalobkyne sa žalovaný vo vyjadrení doručenom súdu 23.8.2019 zotrval na svojich doterajších vyjadreniach. Je názoru, že individuálna alebo neindividuálna povaha dohody o zrážkach zo mzdy nemá v zmysle platnej právnej úpravy žiadnu spojitosť s tým, či dohoda o zrážkach je alebo nie je platná. Dohoda o zrážkach zo mzdy bola individuálne dojednaná, čo vyplýva aj zo skorších podaní žalovaného. Podstatný je fakt, či mal možnosť žalobca nadobudnúť vedomosť o predmetnej dohode. Už v predzmluvnej fáze exitovala žalobcova vedomosť o dohode o zrážkach zo mzdy. Táto bola predložená vo forme samostatného dokumentu s osobitným označením, ktorý bol navyše žalobcom aj osobitne podpisovaný. Žalobca si na základe toho musel byť vedomý, že ide o samostatný zmluvný dokument.

6. Na pojednávanie dňa 7.10.2019 sa žalovaný a právna zástupkyňa žalovaného nedostavili, svoju neprítomnosť písomne ospravedlnili z dôvodu hospodárnosti konania, zároveň žalovaný súhlasil, aby sa konanie uskutočnilo v jeho neprítomnosti. Súd preto pojednával aj v neprítomnosti žalovaného a jeho právnej zástupkyne.

7. Na pojednávaní právny zástupca žalobkyne zotrval na podanej žalobe, na dôvodoch v nej uvedených.

8. Súd na základe vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav.

9. Dňa 13.8.2015 uzatvorili žalobkyňa ako dlžník a žalovaný ako veriteľ zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej sa veriteľ zaviazal poskytnúť čiastku úveru (úverový limit) 1.500,- eur. Splácanie úveru bolo dojednané nasledovne: splatnosť úveru (počet splátok) 42, mesačná splátka (vrátane úrokov) 46,68 eur, celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť (t.j. úver + úroky za celú dobu čerpania úveru + poplatok za poskytnutie úveru) 2.110,56 eur. RPMN bola uvedená vo výške 24,78 %, ročná úroková sadzba úveru 16,93 %, priemerná RPMN za úver 33,96 %, poskytnutá čiastka revolvingu 1.500,- eur, celková čiastka pri revolvingu ktorú musí dlžník zaplatiť (t.j. revolving + úroky) za celú dobu čerpania revolvingu 2.110,56 eur. Predpokladaná RPMN úveru po poskytnutí revolvingu 24,58 %, ročná úroková sadzba revolvingu 16,93 %. Poplatok za poskytnutie úveru 150,- .

10. Dňa 31.8.2015 uzatvorili sporové strany v totožnom postavení veriteľa a dlžníka na samostatnej vopred predtlačenej listine, do ktorej boli rukou dopísané údaje, dohodu o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX, v ktorej v čl. I je uvedené, že dlžník si je vedomý, že uzavretie tejto dohody je dobrovoľné a nie je podmienkou uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere alebo poskytnutia úveru (revolvingu). Spoločnosť vyhlasuje, že uzavretie tejto dohody nevyžaduje ako podmienku uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere alebo poskytnutia úveru (revolvingu). Podľa čl. II. dlžník má možnosť odmietnuť uzavretie tejto dohody tým, že ju nepodpíše. Dlžník podpisom na tejto dohode potvrdzuje záujem uzavrieť dohodu ako prostriedok zabezpečenia a splnenia svojich záväzkov voči veriteľovi tým, že z jeho mzdy (iného príjmu) budú vykonané zrážky zo mzdy v dohodnutej výške a tieto priamo poukazované spoločnosti. V článku IV. je uvedené, že spoločnosť bude mať (má) voči dlžníkovi pohľadávku, ktorá vznikne tým, že spoločnosť poskytne dlžníkovi na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX čiastku vo výške 1.500,- eur. V zmysle zmluvy/dodatku k zmluve má dlžník právo, aby mu v prípade riadneho splácania úveru bol poskytnutý ďalší úver v rámci tzv. revolvingu. Pohľadávky spoločnosti voči dlžníkovi zabezpečené touto dohodou sú tvorené úverom, vrátane prípadných všetkých revolvingov poskytnutých dlžníkovi, príslušenstvom úveru (revolvingu), nákladmi, ktoré spoločnosti preukázateľne vznikli v súvislosti s vymáhaním uvedených pohľadávok voči dlžníkovi a ďalšími prípadnými pohľadávkami spoločnosti voči dlžníkovi, ktoré vyplynú/vzniknú na základe alebo v súvislosti so zmluvou a jej prípadnými dodatkami (ďalej len „pohľadávky“). Podľa čl. V. predmetnej dohody strany dojednávajú v zmysle § 551 Občianskeho zákonníka na zabezpečenie pohľadávok spoločnosti uvedených v čl.IV. tejto dohody, dohodu o zrážkach zo mzdy, príp. z iných príjmov, s ktorými sa pri výkone rozhodnutia nakladá ako so mzdou (ďalej len zrážky zo mzdy), ktorú dlžník poberá od svojho zamestnávateľa (resp. platiteľa príjmu). Na základe tejto dohody je zamestnávateľ dlžníka povinný vykonávať v prospech spoločnosti mesačné zrážky zo mzdy dlžníka vždy v riadnom výplatnom termíne dlžníka a odvádzať ich na uvedený bankový účet pod VS č. 850012759 vo výške 81,78 eur mesačne. Zároveň je v uvedenom článku uvedené, že strany výslovne súhlasia s tým, že pokiaľ nebude v ktoromkoľvek mesiaci zrážka zo mzdy vykonaná v dohodnutej výške (a to z akéhokoľvek dôvodu), ale bude vykonaná vo výške menšej, bude za účelom riadneho vyrovnania príslušných pohľadávok výška mesačných zrážok zo mzdy v najbližšom nasledujúcom mesiaci či mesiacoch zvýšená na dohodnutú výšku a to na najvyššiu prípustnú výšku v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich rozsah zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia a to všetko do doby úhrady všetkých pohľadávok v omeškaní, dlžník s takýmto postupom výslovne súhlasí. V čl.VI sa strany dohodli,

že zrážky zo mzdy dlžníka budú vykonávané zamestnávateľom dlžníka (resp. iným platiteľom príjmu) do doby než spoločnosť zamestnávateľovi písomne ohlásí, že všetky jej pohľadávky vzniknuté na základe alebo v súvislosti zmluvou a jej prípadných dodatkov sú splatené. Spoločnosť plní túto povinnosť bezodkladne. V čl. VIII. je uvedené, že táto dohoda sa uzatvára na dobu, kým budú splatené všetky pohľadávky spoločnosti vzniknuté na základe alebo v súvislosti so zmluvou a jej prípadnými dodatkami a môže byť zrušená či menená iba písomnou dohodou oboch strán.

11. Podľa § 137 CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o:

a) splnení povinností,

b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,

c) určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať ak vyplýva z osobitného predpisu alebo

d) určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

12. Podľa §3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

13. Podľa § 3 ods. 5, veta prvá zákona č. 250/2007 Z.z., proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

14. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

15. Podľa § 53 ods.1 veta prvá Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

16. Podľa § 53 ods.5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

17. Podľa § 551 ods. 1 Občianskeho zákonníka uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia.

18. Predmetom sporu je v danom prípade určenie neplatnosti (právnej skutočnosti) dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 31.8.2015.

19. Vzhľadom na spotrebiteľský charakter právneho vzťahu uzatvoreného medzi žalobkyňou a žalovaným sa súd zaoberal možnosťou uplatniť nárok smerujúci k určenie tzv. inej právnej skutočnosti, pokiaľ to vyplýva z osobitného predpisu v zmysle § 137 písm. d/ CSP. Samotné určenie neplatnosti právneho úkonu v zásade nemožno v súdnom spore požadovať, ibaže konkrétne regulácie s ohľadom na charakter dotknutého vzťahu takýto postup pripúšťajú. Pokiaľ ide o prejednávany spor, bolo nevyhnutné vychádzať zo znenia § 298 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Dané ustanovenie predstavuje odôvodnenú výnimku z dispozičného princípu a z princípu ne ultra petitem. Skúmanie neprijateľných zmluvných podmienok sa týka nielen samotnej spotrebiteľskej zmluvy, ale aj všetkých zmluvných dokumentov s ňou súvisiacich (napr. všeobecné obchodné podmienky, poisťné podmienky, prepravné poriadky, reklamačné poriadky a pod.), pretože ak boli dodržané podmienky hmotného práva, predstavujú súčasť spotrebiteľskej zmluvy. Pokiaľ právna úprava umožňuje súdu skúmať neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve, a to dokonca bez návrhu, možno z toho vyvodiť, že aktívna požiadavka spotrebiteľa na súdnu ochranu s vymedzením určovacieho petitu je plne oprávnená a má svoj právny základ v spomínanom ustanovení § 298 ods. 1 CSP. S odkazom na dané ustanovenie sa potom javí vhodným zaoberať sa aj otázkou platnosti/ neplatnosti dotknutých častí zmluvy a žaloba v zmysle § 137 písm. d/ CSP je v takomto prípade prípustná. Bez ohľadu na konštatovanie prípustnosti podania žaloby v zmysle § 137 písm. d/ CSP, žaloba je prípustná aj podľa §137 písm. c) CSP, nakoľko len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobkyňa nachádza, pretože len deklaroványm vyslovením neplatnosti predmetnej dohody môže následne argumentovať vo vzťahu ku svojmu zamestnávateľovi, aby tento ďalej nevykonával zrážky z jeho mzdy. Určenie neplatnosti predmetnej dohody sa odvíja od posúdenia neprijateľnosti tejto dohody ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, na ktorom určení vyplýva naliehavý právny záujem priamo zo zákona. Žalobkyňa v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred

neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vplývajúce z § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z., z čoho jej taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva.

20. V konaní nebolo medzi stranami sporné, že žalovaný ako veriteľ a žalobkyňa ako dlžník dňa 31.8.2015 uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 8500127589, na základe ktorej veriteľ poskytol dlžníkovi úver vo výške 1.500,- eur. Strany konania ďalej totožného dňa uzavreli dohodu o zrážkach zo mzdy, ktorá je predmetom konania. Z tejto dohody jednoznačne vyplýva, že ide o zabezpečenie uspokojenia pohľadávky veriteľa, ktorá vznikla na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 31.8.2015 č. XXXXXXXXXXXX.

21. Zmyslom ochrany spotrebiteľa je ochrana osôb, ktoré sa zúčastňujú na právnych vzťahoch trhového hospodárstva, avšak nie kvôli dosiahnutiu zisku. Charakteristickou črtou európskeho spotrebiteľského práva je ochrana slabšej zmluvnej strany a stieranie hranice medzi právom súkromným a verejným. Návrh zmluvy býva často pripravený na predtlačení tlačivách a spotrebiteľ nemá možnosť žiadnym spôsobom zmeniť ich obsah, nemôže vyjednávať a jedinou jeho alternatívnou je prijatie respektíve odmietnutie návrhu. Význam spotrebiteľských zmlúv možno vidieť v rovine zvýšenej ochrany slabšieho prvku záväzkového vzťahu - spotrebiteľa a jeho práva. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený, pri kontraktácii je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosti spotrebiteľa. Spoločným znakom tejto kogentnej právnej úpravy je teda snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou obmedzenia autonómie vôle. Zmluvné podmienky dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve sa môžu odchýliť od podmienok upravených v občianskom zákonníku len v prospech spotrebiteľa. Akákoľvek dohoda v spotrebiteľskej zmluve, ktorá zhoršuje postavenie spotrebiteľa alebo ktorou sa spotrebiteľ vopred vzdáva svojich práv, nie je možná. Spotrebiteľské zmluvy by mali byť vyvážené a nemožno akceptovať, aby spotrebiteľ mal menej práv ako dodávateľ. V prejednávanej veci ide nepochybne o spotrebiteľský vzťah, nakoľko žalobca vystupoval ako fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Na druhej strane žalovaný vystupoval v pozícii dodávateľa, nakoľko poskytovanie úverov a pôžičiek realizoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Preto právnu úpravu týkajúcu sa spotrebiteľských zmlúv súd nielenže môže, ale aj musí aplikovať.

22. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy predstavuje formulárovú zmluvu, ktorá nebola individuálne dojednaná, jej obsah žalobkyňa nemala možnosť ovplyvniť, jej obsah sa neprispôsobuje okolnostiam prípadu. V deň podpisu zmluvy o revolvingovom úvere žalobkyňa podpísala na samostatnej listine aj dohodu o zrážkach zo mzdy, podľa ktorej súhlasila, aby jej boli vykonané zrážky zo mzdy vo výške 81,78 eur, podpísala, že s dohodou súhlasí a že veriteľ je oprávnený predložiť túto dohodu zamestnávateľovi kedykoľvek v priebehu platnosti zmluvy o úvere. Spotrebiteľ uzatvorením dohody o zrážkach zo mzdy je tak chciac - nechciac nútený kedykoľvek počas platnosti zmluvy strpieť vykonávanie zrážok na úhradu pohľadávky veriteľa vyčíslenej zamestnávateľovi bez súdnej kontroly podmienok obsiahnutých v zmluve. Podpisom sa musela žalobkyňa podrobiť vykonávaniu zrážok bez toho, aby mohla zabrániť ich vykonávaniu v tých prípadoch, ak sú zrážky uplatňované veriteľom napríklad aj z neprijateľných zmluvných klauzúl, resp. z neplatnej časti zmlúv pre rozpor so zákonom alebo dobrými mravmi, resp. z iných dôvodov. Naozaj môže nastať, ak už nenastala, situácia, v ktorej si veriteľ môže vymôcť celú pohľadávku voči dlžníkovi pomocou zrážok z dlžníkovej mzdy, pričom takto vymožené prostriedky môžu značne prekračovať sumu, ktorú by spotrebiteľ bol povinný zaplatiť pri náležitom súdnom preskúmaní nekalosti a podmienok zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom spotrebiteľ musí vynaložiť značné úsilie pre to, aby získal takto zaplatené prostriedky späť a môže byť od takého postupu odradený neprimeranými nákladmi a ťažkosťami. Inštitút zrážok zo mzdy neprimerane uľahčuje veriteľovi vymoženie svojej pohľadávky aj v časti, v ktorej je založená na nekalých podmienkach. Žalovaný v prejednávanej veci navyše ani nepreukázal, že by prípadne poskytol žalobkyňi inú alternatívu zabezpečenia záväzkov zo zmluvy o úvere, jednoducho, so zmluvou o úvere žalobkyňa musela pristúpiť na takúto formu zabezpečenia záväzku. S poukazom na uvedené dospel k záveru, že dohoda o zrážkach zo mzdy predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ust. § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že žalobkyňa ako spotrebiteľ bola nútená dohodu vo vzťahu k žalovanému ako veriteľovi podpísať. Tomu nebráni ani fakt, že dohoda o zrážkach zo mzdy a úverová zmluva sa nenachádza na jednej listine a neobsahuje iba jeden podpis žalobcu.

23. V prejednávanej veci súd zároveň uvádza, že pre dohodu zrážkach zo mzdy ako zabezpečovací prostriedok peňažnej pohľadávky platia všeobecné ustanovenia o právnych úkonoch. Dohoda musí obsahovať označenie pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide a výšku dohodnutých zrážok. Uvedené náležitosti dohoda o zrážkach zo mzdy neobsahovala. Dohoda neobsahovala výšku pohľadávky, ktorá má byť zabezpečená, opisuje len možné spôsoby jej vzniku (existujúce, budúce, podmienené záväzky v neurčitej výške). Vymedzenie zabezpečovacej pohľadávky ako pohľadávky z úveru, vrátane revolvingov, príslušenstvom úveru (revolvingov), nákladmi, ktoré spoločnosti preukázateľne vznikli a ďalšími prípadnými pohľadávkami spoločnosti voči dlžníkovi, je neurčité, a preto neplatné s poukazom na § 37 ods. 1 OZ, podľa ktorého právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný. V čase uzatvárania dohody o zrážkach zo mzdy musí byť zabezpečovaná pohľadávka presne a úplne konkretizovaná, inak by dlžník nemohol platne prejavíť vôľu, uspokojiť pohľadávku veriteľa prostredníctvom uvedeného zabezpečovacieho prostriedku. Podľa § 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka v občiansko-právnych vzťahoch, vrátane zmluvných vzťahoch, majú účastníci rovnaké postavenie. Veriteľ vo vzťahu k spotrebiteľovi nie je vo vzťahu nadriadenosti a neprislúcha mu právo jednostranne určovať, pre ktoré pohľadávky a v akej výške, ktoré v budúcnosti vzniknú, sa budú realizovať zrážky zo mzdy v prospech veriteľa aj to je dôvod, pre ktoré je dohoda o zrážkach zo mzdy neakceptovateľná a s poukazom na uvedené neplatná. Pri uzatváraní dohody dlžník, musí vedieť druh pohľadávky, ktorú zabezpečuje dohoda o zrážkach zo mzdy. Suma 1.500,- eur v bode IV. dohody bola uvedená len v súvislosti s označením poskytnutého úveru, táto suma nepredstavuje výšku pohľadávky, ktorá môže byť zrážaná zo mzdy dlžníka (táto v skutočnosti je oveľa vyššia, navýšená o úroky či sankcie). Na dostatočné určenie zabezpečovanej pohľadávky nepostačuje jej vymedzenie titulom jej vzniku (teda, že stačí uviesť, z akého právneho vzťahu táto pohľadávka vznikne).

24. Záverom súd považuje za potrebné uviesť, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je legitímnym zabezpečovacím prostriedkom, a ak neexistuje hoci len potencionálne riziko vymoženía nezákonného či inak nečestného plnenia, je tento inštitút prípustným prostriedkom, ktorý umožňuje s obídenním súdneho procesu siahnuť na majetok dlžníka. Ak však existuje čo i len hrozba vymoženía nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje a v akej výške nerozhoduje nestranná inštitúcia, ale spravidla podnikateľ a je značne problematické až nezistiteľné, kedy tento inštitút obchodník aktivuje.

25. Postup žalovaného pri uzatváraní dohôd o zrážkach zo mzdy je súdu známy z jeho rozhodovacej praxe, z ktorej vyplýva, že tieto dohody sú spotrebiteľmi podpísované bez akéhokoľvek poučenia a bez možnosti ovplyvniť alebo odmietnuť túto dohodu podpísať. Evidentne sa jedná o formulár zmluvy.

26. Ak by mala byť dohoda o zrážkach zo mzdy právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musela by byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012). Žalovaný si v tomto smere dôkazné bremeno nespĺnil.

27. Je potrebné si uvedomiť, že žalobca sa pri realizácii neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať so svojím vlastným majetkom reprezentovaným príjmom dosahovaným za výkon svojej pracovnej činnosti. Navyše, pri zrážkach zo mzdy nie je možné preveriť, či sú zo mzdy zrážané len tie finančné nároky, ktoré dodávateľovi aj prináležia a nie aj tie, na ktoré nemá právny nárok, a to s poukazom na potrebu riadneho vyhodnotenia spotrebiteľskej zmluvy. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd ale spravidla podnikatelia. Prítom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa.

28. Vychádzajúc z vyššie konštatovaného, dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) uzatvorená medzi sporovými stranami dňa 31.8.2015 je absolútne neplatná s poukazom na ustanovenie § 37 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný. Dohoda o zrážkach nebola určitá v pohľadávke, ktorá mala byť touto dohodou zabezpečená a rovnako nebola medzi stranami individuálne dojednaná, a preto žalovaný nemá právo na zrážky zo mzdy z tejto dohody, preto súd žalobe ako skutkovo a právne dôvodnej vyhovel.

29. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola v konaní úspešná, preto jej súd priznal nárok na náhradu trov konania proti neúspešnému žalovanému v celom rozsahu. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté v zmysle ust § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde v Žiline.

Odvolanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 Civilného sporového poriadku).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (363 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 Civilného sporového poriadku).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, ktoré vznikli štátu, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).